Europos Parlamentas
2024-2029

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas
Pirmininkė

11.11.2025

Biudžeto komiteto
pirmininkui
Johanui Van Overtveldtui
BRIUSELIS

Tema: Nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams lėšų mobilizavimo pagal Švedijos paraišką „EGF/2025/003 SE/Northvolt“ (2025/0326(BUD))

Gerb. Pirmininke,

vykdant nurodytą procedūrą Užimtumo ir socialinių reikalų komitetui buvo pavesta pateikti nuomonę Jūsų komitetui. Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas nusprendė pateikti šią nuomonę laiško forma.

Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas minėtą klausimą apsvarstė 2025 m. lapkričio 11 d. posėdyje. Tame posėdyje jis nusprendė atsakingam Biudžeto komitetui pateikti toliau išdėstytą nuomonę.

Pagarbiai

Li Andersson

NUOMONĖ

A. kadangi 2025 m. birželio 16 d. Švedija pagal Reglamento (ES) 2021/691 8 straipsnio 1 dalį pateikė paraišką mobilizuoti Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo atleistiems darbuotojams (EGF) lėšas dėl darbuotojų atleidimo iš įmonės „Northvolt“ („Northvolt AB“) ir jos patronuojamųjų įmonių, taip pat iš 13 subrangovų, tiekėjų ir tolesnės grandies gamybos įmonių Švedijoje; kadangi paraiška buvo papildyta papildoma informacija, pateikta pagal EGF reglamento 8 straipsnio 5 dalį; kadangi pagrindinė įmonė vykdė veiklą NACE 2 red. 71 skyriui (Architektūros ir inžinerijos veikla; techninis tikrinimas ir analizė) priskiriamuose ekonomikos sektoriuose; kadangi įmonės „Northvolt“ darbuotojai daugiausia atleisti NUTS 2 lygio regionuose: Aukštutiniame Norlande (SE33), Stokholme (SE11) ir Rytinėje Vidurio Švedijoje (SE12);

B. kadangi Švedija šią paraišką pateikė laikydamasi Reglamento (ES) 2021/691 4 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytų intervencijos kriterijų. Šiame punkte reikalaujama, kad per keturių mėnesių ataskaitinį laikotarpį valstybės narės įmonėje būtų sustabdyta ne mažiau kaip 200 atleistų darbuotojų veikla, įskaitant tiekėjų ir tolesnės gamybos grandies įmonėse atleistus darbuotojus ir (arba) savarankiškai dirbančius asmenis, kurių veikla nutrūko; kadangi, įvertinusi šią paraišką ir laikydamasi visų taikytinų EGF reglamento nuostatų, Komisija padarė išvadą, kad EGF finansinės paramos suteikimo sąlygos yra įvykdytos;

C. kadangi paraiška susijusi su 5 829 atleistais darbuotojais, kurių veikla nutrūko „Northvolt“ („Northvolt AB“) ir jos patronuojamosiose įmonėse, taip pat 8 subrangovų, tiekėjų ir tolesnės gamybos grandies įmonėse ataskaitiniu keturių mėnesių laikotarpiu nuo 2024 m. lapkričio 28 d. iki 2025 m. kovo 28 d.; kadangi be šių darbuotojų, prie reikalavimus atitinkančių paramos gavėjų priskiriami ir 657 atleisti darbuotojai, kurių veikla buvo nutraukta prieš ataskaitinį laikotarpį arba po jo; kadangi bendras reikalavimus atitinkančių paramos gavėjų skaičius yra 6 486;

D. kadangi 2025 m. spalio 28 d. Komisija Parlamentui ir Tarybai pateikė pasiūlymą dėl sprendimo dėl EGF lėšų mobilizavimo Švedijai siekiant paremti 5 800 atleistų paramos gavėjų reintegraciją į darbo rinką;

E. kadangi darbuotojai buvo atleisti, nes įmonėje „Northvolt AB“ įvyko didelio masto restruktūrizavimas, po kurio 2025 m. kovo 12 d. įmonė bankrutavo; kadangi 2016 m. privatūs investuotojai įsteigė įmonę „Northvolt AB“, siekdami sukurti Europos baterijų pramonę, kad būtų sumažinta priklausomybė nuo Kinijos gamintojų; kadangi 2022 m. birželio mėn. Šelefteo savivaldybėje buvo atidaryta baterijų gamykla „Northvolt Ett“, o Vesteroso savivaldybėje buvo įsteigtas mokslinių tyrimų centras „Northvolt Labs“; kadangi „Northvolt Ett“, buvo įkurta siekiant gaminti ličio jonų baterijas elektromobiliams ir energijos kaupimui;

F. kadangi vis dėlto greitai išryškėjo rimtos gamybos proceso problemos ir 2023 m. „Northvolt Ett“ gamyba pasiekė tik 0,5 proc. jos iš pradžių planuotų pajėgumų;

kadangi dėl šių vėlavimų pagrindiniai „Northvolt“ klientai buvo priversti atšaukti savo užsakymus; kadangi tuo pat metu dėl valstybės subsidijų Kinijos baterijų gamintojai baterijas pardavinėjo už pusę kainos, palyginti su „Northvolt“ kaina; kadangi dėl Kinijos dominavimo ir stengdamosi būti nepriklausomos nuo Kinijos gamintojų daugelis pasaulio šalių taip pat labai subsidijavo savo baterijų gamybą ir dėl to susidarė didžiulė perteklinė baterijų pasiūlač kai Kinijos gamintojai vien patys buvo pajėgūs patenkinti pasaulinę paklausą;

G. kadangi 2025 m. rugpjūčio 7 d. JAV startuolis „Lyten“ paskelbė ketinantis perimti „Northvolt“ baterijų gamybą; kadangi Švedijos valdžios institucijos šiuo metu tikrina šį sandorį; kadangi šiuo metu nėra aišku, kada vėl būtų galima pradėti gamybą ir kiek darbuotojų būtų galima vėl pasamdyti;

H. kadangi :monės „Northvolt“ bankrotas – didžiausias bankrotas šių laikų Švedijoje; kadangi vis dėlto Švedijos valdžios institucijos nemano, kad Vesteroso ir Stokholmo miestuose bus padarytas didelis poveikis, tačiau, kadangi Šelefteo mieste(36000 gyventojų mieste ir 77 000 m. savivaldybėje) buvo atleista daugiau kaip 5 000 darbuotojų, poveikis tam miestui yra didelis, kaip rodo staigus nedarbo lygio padidėjimas nuo 2,9 proc. iki 8,2 proc. po įmonės „Northvolt“ bankroto; kadangi dėl to Švedijos valdžios institucijos nusprendė EGF paramą sutelkti į Šelefteo, tačiau Vesteroso ir Stokholmo darbuotojai bus informuoti apie galimybes pasinaudoti EGF priemonėmis, o parama bus teikiama pateikus prašymą;

I. kadangi EGF didžiausia metinė suma neviršija 30 mln. EUR (2018 m. kainomis), kaip nustatyta 2020 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa, su pakeitimais, padarytais 2024 m. vasario 29 d. Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2024/765, 8 straipsnyje;

todėl Užimtumo ir socialinių reikalų komitetas ragina atsakingą Biudžeto komitetą į savo pasiūlymą dėl rezoliucijos įtraukti šiuos pasiūlymus:

1. primena, kad EGF tikslas – parodyti solidarumą su paramos gavėjais ir teikti jiems paramą; mano, kad EGF finansiniai įnašai pirmiausia turėtų būti skiriami aktyvioms darbo rinkos politikos priemonėms ir prie individualių poreikių pritaikytoms paslaugoms, kuriomis siekiama greitai reintegruoti paramos gavėjus padedant jiems gauti deramas ir tvarias darbo vietas pradiniame jų veiklos ar kitame sektoriuje; pabrėžia, kad svarbu paruošti darbuotojus skubiai reikalingai žaliajai ir skaitmeninei Europos ekonomikos ir visuomenės pertvarkai ir juos atitinkamai remti; atsižvelgdamas į tai pakartoja, kad Sąjunga atlieka svarbų vaidmenį, nes, be kita ko, per EGF prisideda prie teisingai pertvarkai pagal Europos žaliąjį kursą būtinų kvalifikacijų finansavimo;

2. pritaria Komisijai, kad tenkinamos EGF reglamento 4 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytos sąlygos ir kad Švedija turi teisę pagal EGF reglamentą gauti finansinę 8 526 322 EUR paramą, kuri sudaro 60 proc. visų išlaidų, siekiančių 14 210 537 EUR ir apimančių prie individualių poreikių pritaikytų paslaugų išlaidas (13 663 977 EUR)

ir parengiamosios, valdymo, informavimo ir viešinimo, kontrolės ir ataskaitų teikimo veiklos išlaidas (546 560 EUR);

3. yra susirūpinęs dėl to, kad bet koks vėlavimas padėti darbuotojams rasti naują darbą gali sukelti protų nutekėjimą, o tai turėtų didelį poveikį regionui, kadangi daug darbuotojų į Šelefteo, esantį šiaurinėje Švedijos dalyje, persikėlė tik dėl darbo įmonėje „Northvolt“; primena, kad 29 proc. tikslinių paramos gavėjų yra jaunesni nei 30 metų, 68 proc. yra 30–54 metų amžiaus ir 64 proc. jų turi tretinį išsilavinimą; be to, pabrėžia, kad 40 proc. įmonės „Northvolt“ darbuotojų buvo trečiųjų šalių piliečiai, kurių leidimai dirbti ir gyventi priklauso nuo jų užimtumo;

4. kadangi Švedija nurodė, kad vadovaujantis EGF reglamento 7 straipsnio 4 dalimi suderintas prie individualių poreikių pritaikytų paslaugų paketas parengtas konsultuojantis su darbuotojų atstovais ir socialiniais partneriais;

5. pažymi, kad individualių poreikių pritaikytos priemonės, kurios turi būti teikiamos darbuotojams, apima šias priemones: a) išsamus vertinimas ir individualus planavimas, b) darbo paieškos ir konsultuojamojo ugdymo veikla, c) parama pradedant nuosavą verslą, d) parama investicijoms į veiklą pradedančias įmones (darbo ieškantys asmenys, kurie pradeda savo verslą, turės galimybę kreiptis dėl specialios investicijų paramos iki 22 000 EUR), e) pasiruošimo darbo rinkai mokymai, f) mokymo kursai pagal įprastą švietimo sistemą, g) grįžimas į darbo rinką (priemonė, skirta ypač pažeidžiamiems paramos gavėjams, kuriems gali prireikti specialios paramos, kad jie galėtų grįžti į darbo rinką arba mokytis) ir h) išmokos (išmoka stažuotėms, išmokos asmenims, kurie rengiasi pradėti savo verslą, veiklos išmoka asmenims, kurie aktyviai dalyvauja siūlomose mokymo priemonėse, judumo išmoka, mokama kelionės ir persikraustymo išlaidoms padengti, jei naujas darbas randamas kitame regione, kelionės išlaidos, susijusios su dalyvavimu pokalbiuose dėl darbo kitoje vietovėje);

6. ypač pabrėžia tai, jog svarbi EGF reglamento 7 straipsnio 2 dalis, pagal kurią reikalaujama, kad rengiant suderintą paketą būtų atsižvelgiama į darbo rinkos ateities perspektyvas ir būsimus įgūdžių, kurie būtų suderinami su perėjimu prie efektyvaus išteklių naudojimo ir tvarios ekonomikos, poreikius, ypatingą dėmesį skiriant įgūdžių, kurių reikia skaitmeninės pramonės amžiuje, sklaidai; kursų turinys apima tokias sritis kaip programuojamasis loginis valdiklis, pramoninis automatizavimas, skaitmeninės gamybos valdymas, efektyviai energiją vartojančios technologijos ir bazinis programavimas;

7. pabrėžia, jog Švedija patvirtino, kad EGF finansuojamos priemonės nebus remiamos pagal kitas Sąjungos finansines priemones;

8. primena, kad yra galimybė taikyti specialias laikinas priemones iš suderinto paketo, įskaitant, be kita ko, vaiko priežiūros išmokas, kaip numatyta EGF reglamento 7 straipsnio 2 dalies b punkte, taip siekiant palengvinti darbo ieškančių asmenų dalyvavimą siūlomoje veikloje.